

Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (šesto vijeće)

25. listopada 2018.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Socijalna sigurnost – Uredba (EZ) br. 883/2004 – Članak 12. stavak 1. – Uredba (EZ) br. 987/2009 – Članak 14. stavak 1. – Upućeni radnici – Primjenjivo zakonodavstvo – Potvrda A1 – Primjenjivost na zaposlenu osobu zakonodavstva države članice poslovnog nastana poslodavca – Pretpostavke”

U predmetu C-451/17,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Administrativni sud Veliko Tarnovo (Upravni sud u Velikom Tarnovu, Bugarska), odlukom od 19. srpnja 2017., koju je Sud zaprimio 27. srpnja 2017., u postupku

„Walltopia” AD

protiv

Direktor na Teritorialna direkcija na Nacionalnata agencija za prihodite – Veliko Tarnovo,

SUD (šesto vijeće),

u sastavu: J.-C. Bonichot, predsjednik prvog vijeća, u svojstvu predsjednika šestog vijeća, E. Regan (izvjestitelj) i C. G. Fernlund, suci,

nezavisni odvjetnik: P. Mengozzi,

tajnik: A. Calot Escobar,

uzimajući u obzir pisani postupak,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za Direktora na Teritorialna direkcija na Nacionalnata agencija za prihodite – Veliko Tarnovo, D. Boneva, u svojstvu agenta,
- za Europsku komisiju, D. Martin i N. Nikolova, u svojstvu agenata,

odlučivši, nakon što je saslušao nezavisnog odvjetnika, da u predmetu odluči bez mišljenja,

donosi sljedeću

* Jezik postupka: bugarski

Presudu

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 1. točaka (j) i (l) i članka 12. stavka 1. Uredbe (EZ) br. 883/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti (SL 2004., L 166, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 5., svezak 3., str. 160.), kako je izmijenjena Uredbom (EU) br. 465/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 22. svibnja 2012. (SL 2012., L 149, str. 4.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 5., svezak 6., str. 328.; u daljnjem tekstu: Uredba br. 883/2004), kao i članka 14. stavka 1. Uredbe (EZ) br. 987/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. rujna 2009. o utvrđivanju postupka provedbe Uredbe (EZ) br. 883/2004 o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti (SL 2009., L 284, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 5., svezak 2., str. 171.).
- 2 Zahtjev je podnesen u okviru spora između društva „Walltopia” AD i Direktora na Teritorialna direkcija na Nacionalnata agencija za prihode – Veliko Tarnovo (Direktor područne uprave nacionalne agencije za javne prihode u Velikom Tarnovu, Bugarska) o zakonitosti odluke o odbijanju izdavanja potvrde o primjenjivom zakonodavstvu na zaposlenika društva Walltopia.

Pravni okvir

Pravo Unije

Uredba br. 883/2004

- 3 Člankom 1. Uredbe br. 883/2004, naslovljenim „Definicije”, koji se nalazi u Glavi I. te uredbe, naslovljenoj „Opće odredbe”, predviđeno je:

„U smislu ove Uredbe:

[...]

- (c) ‚osigurana osoba’, u odnosu na grane socijalne sigurnosti obuhvaćene glavom III. poglavljima 1. i 3., znači bilo koja osoba koja udovoljava uvjetima zakonodavstva države članice nadležne u skladu s glavom II. za stjecanje prava na davanja, uzimajući u obzir odredbe ove Uredbe;

[...]

- (j) ‚boravište’ znači mjesto gdje osoba uobičajeno boravi;

[...]

- (l) ‚zakonodavstvo’ znači, za svaku državu članicu, zakoni, propisi i druge zakonske odredbe te sve druge provedbene mjere koje se odnose na grane socijalne sigurnosti obuhvaćene člankom 3. stavkom 1.;

[...]”

- 4 Člankom 2. naslovljenim „Obuhvaćene osobe”, koji se također nalazi u Glavi I. te uredbe, predviđeno je:

„1. Ova se Uredba primjenjuje na državljane države članice, osobe bez državljanstva i izbjeglice koje borave u državi članici na koje se primjenjuje ili se primjenjivalo zakonodavstvo jedne ili više država članica, kao i na članove njihovih obitelji i nadživjele osobe.

2. Ona se također primjenjuje na nadživjele osobe onih osoba na koje se primjenjivalo zakonodavstvo jedne ili više država članica, bez obzira na državljanstvo tih osoba, ako su nadživjele osobe državljani države članice ili osobe bez državljanstva ili izbjeglice koje borave u jednoj od država članica.”

5 Člankom 11. te uredbe, naslovljenim „Opća pravila”, koji se nalazi u Glavi II. te uredbe, naslovljenoj „Određivanje zakonodavstva koje se primjenjuje”, predviđeno je:

„1. Na osobe na koje se primjenjuje ova Uredba, primjenjuje se zakonodavstvo samo jedne države članice. To se zakonodavstvo određuje u skladu s ovom glavom.

2. U smislu ove glave, za osobe koje primaju novčana davanja zbog ili kao posljedicu njihove djelatnosti u svojstvu zaposlenih ili samozaposlenih osoba, smatra se da obavljaju spomenutu djelatnost. To se ne primjenjuje na invalidske, starosne ili obiteljske mirovine, ili na mirovine za ozljede na radu ili profesionalne bolesti, ili na novčana davanja za bolest kojima se pokrivaju troškovi liječenja na neograničeni rok.

3. Podložno člancima od 12. do 16.:

- (a) na osobu koja obavlja djelatnost kao zaposlena ili samozaposlena osoba u državi članici primjenjuje se zakonodavstvo te države članice;
- (b) na državnog službenika primjenjuje se zakonodavstvo države članice kojoj podliježe uprava koja ga zapošljava;
- (c) na osobu, koja prima davanja za nezaposlenost prema članku 65. na temelju zakonodavstva države članice boravišta, primjenjuje se zakonodavstvo te države članice;
- (d) na osobu pozvanu ili ponovno pozvanu u službu oružanih snaga ili na civilnu službu u državi članici primjenjuje se zakonodavstvo te države članice;
- (e) na ostale osobe na koje se točke od (a) do (d) ne primjenjuju, primjenjuje se zakonodavstvo države članice boravišta, ne dovodeći u pitanje ostale odredbe ove Uredbe koje joj jamče davanja prema zakonodavstvu jedne ili više država članica.

[...]”

6 Članak 12. te uredbe, naslovljen „Posebna pravila”, u svojem stavku 1. propisuje:

„Na osobu koja obavlja djelatnost kao zaposlena osoba u državi članici za poslodavca koji redovno obavlja svoju djelatnost tamo i kojeg [koju] je poslodavac uputio u drugu državu članicu radi obavljanja posla za tog poslodavca, i nadalje se primjenjuje zakonodavstvo prve države članice pod uvjetom da predviđeno trajanje takvog posla nije duže od dvadeset i četiri mjeseca i da nije poslan[a] s ciljem da zamijeni drugu [upućenu] osobu.”

Uredba br. 987/2009

- 7 Članak 14. Uredbe br. 987/2009, naslovljen „Pojediniosti u vezi s člancima 12. i 13. [Uredbe br. 883/2004]”, koji se nalazi u Glavi II. prvonavedene uredbe naslovljenoj „Određivanje zakonodavstva koje se primjenjuje, u svojem stavku 1. predviđa:

„Za potrebe primjene članka 12. stavka 1. [Uredbe br. 883/2004], osoba koja obavlja djelatnost kao zaposlena osoba u državi članici za poslodavca koji tamo redovno obavlja svoju djelatnost i koju je taj poslodavac uputio u drugu državu članicu’ uključuje osobu koja je zaposlena s namjerom da bude upućena u drugu državu članicu, uz uvjet da se neposredno prije početka zaposlenja dotične osobe na nju već primjenjivalo zakonodavstvo države članice u kojoj njezin poslodavac ima poslovni nastan.”

Bugarsko pravo

Ustav Republike Bugarske

- 8 U skladu s člankom 51. stavkom 1. Ustava Republike Bugarske „građani imaju pravo na socijalnu sigurnost i socijalnu pomoć”.
- 9 U skladu s člankom 51. stavkom 2. tog ustava:

„Privremeno nezaposlene osobe imaju pravo na socijalnu sigurnost u skladu sa zakonom utvrđenim uvjetima i modalitetima”.

- 10 U skladu s člankom 52. stavkom 1. tog ustava:

„Građani imaju pravo na zdravstveno osiguranje koje im jamči dostupnu zdravstvenu pomoć i besplatne liječničke usluge u skladu sa zakonom utvrđenim uvjetima i postupkom”.

Zakonik o radu

- 11 Člankom 121. stavkom 1. Kodeks na truda (Zakonik o radu) propisano je sljedeće:

„Ako to zahtijevaju potrebe poduzeća, poslodavac može radnika ili zaposlenu osobu uputiti na izvršavanje radnih obveza izvan njegova mjesta rada, u razdoblju koje ne može biti dulje od 30 uzastopnih dana.”

Zakonik o socijalnoj sigurnosti

- 12 Člankom 4. stavkom 1. točkom 1. Kodeksa za socialno osiguriavane (Zakonik o socijalnoj sigurnosti) propisano je:

„Obvezno su pokriveni osiguranjem za slučaj uobičajenih bolesti i majčinstva, invaliditeta uslijed uobičajene bolesti, starosti i smrti, ozljeda na radu, profesionalnih bolesti i nezaposlenosti u skladu s ovim zakonikom radnici i zaposlene osobe, neovisno o prirodi njihova posla, načina plaćanja i izvora prihoda, osim osoba iz članka 4.a stavka 1.; osobe koje su obuhvaćene programima davanja za majčinstvo i potporama za zapošljavanje nisu pokrivene osiguranjem za slučaj nezaposlenosti, ako je tako predviđeno programom o kojem je riječ.”

13 Člankom 9. stavkom 2. točkom 4. tog zakonika predviđeno je:

„Razdoblje tijekom kojega je osoba primala naknadu za nezaposlenost smatra se razdobljem osiguranja, bez uplata socijalnih doprinosa.”

Zakon o zdravstvenom osiguranju

14 Iz članka 33. stavka 1. točke 1. Zakona za zdravnoto osiguriavane (Zakon o zdravstvenom osiguranju) proizlazi da je svaki bugarski državljanin koji nije također državljanin druge države obvezno pokriven državnim sustavom zdravstvenog osiguranja.

15 U skladu s člankom 40. stavkom 1. tog zakona:

„Doprinosi za zdravstveno osiguranje osiguranika, izračunati u skladu s člankom 29. stavkom 3., određuju se i naplaćuju s obzirom na sljedeće prihode i na sljedeći način:

[...]

8. za osobe koje primaju naknadu za nezaposlenost – iznos isplaćenih naknada; doprinosi se naplaćuju iz državnog proračuna najkasnije desetog dana u mjesecu nakon onog na koji se odnose.

[...]”

16 Člankom 40. stavkom 5. tog zakona predviđeno je, među ostalim, da je svaka osoba koja nije uključena u sustav u skladu sa stavicima 1., 2. i 3. dužna uplaćivati socijalne doprinose.

Uredba o upućivanju zaposlenih osoba i specijalizaciji u inozemstvu

17 Člankom 2. stavkom 1. Naredbe za služebnite komandirovki i specijalizaciji v čužbina (Uredba o upućivanju zaposlenih osoba i specijalizaciji u inozemstvu) predviđeno je:

„Upućivanje u inozemstvo znači slanje osobe u inozemstvo radi ostvarenja konkretnog posla u skladu s uputom tijela koje osobu upućuje.”

Glavni postupak i prethodna pitanja

18 Društvo Walltopia, sa sjedištem u Bugarskoj, sklopilo je 15. rujna 2016. s P. S. Punchevim, bugarskim državljaninom, ugovor o radu predmet kojega su bile radne obveze koje je trebalo ispunjavati u Sofiji (Bugarska) od 16. rujna 2016. Ugovorom je bio predviđen probni rad u trajanju od šest mjeseci.

19 P. S. Punchev prije toga je radio za nekoliko poslodavaca, a njegov zadnji radni odnos prestao je 1. ožujka 2015.

20 Društvo Walltopia uputilo je P. S. Puncheva u Ujedinjenu Kraljevinu u razdoblju od 26. rujna do 6. listopada 2016.

21 Dana 25. listopada 2016. društvo Walltopia dalo je P. S. Punchevu otkaz.

22 Društvo Walltopia zatražilo je 13. siječnja 2017. od Teritorialne direkcije na Nacionalnata agencija za prihodite – Veliko Tarnovo (Područna uprava nacionalne agencije za javne prihode u Velikom Tarnovu) (u daljnjem tekstu: nacionalno tijelo o kojem je riječ) izdavanje potvrde A1 kojom se potvrđuje da se na P. S. Puncheva tijekom njegova upućivanja primjenjuje bugarsko zakonodavstvo. U

svojem zahtjevu društvo Walltopia je, među ostalim, navelo podatke o poduzeću u koje je P. S. Punchev bio upućen kao i trajanje tog upućivanja. Također je navelo da je osoba o kojoj je riječ zaposlena s namjerom da bude upućena i da je tijekom tog upućivanja ostala zaposlenik društva Walltopia koje joj je isplaćivalo plaću te je bila socijalno osigurana za zdravstvene rizike.

- 23 Odlukom od 27. siječnja 2017. viši inspektor za javne prihode državnog tijela o kojem je riječ odbio je izdati zatraženu potvrdu, s obrazloženjem da nije ispunjen uvjet da je bugarsko zakonodavstvo na zaposlenu osobu bilo primjenjivo mjesec dana prije upućivanja. Naime, budući da P. S. Punchev nije primao naknade za nezaposlenost u tom razdoblju, nije se moglo smatrati da je imao svojstvo osigurane osobe.
- 24 Nakon upravnog spora pokrenutog protiv te odluke, ona je potvrđena 27. veljače 2017. odlukom direktora istog tijela.
- 25 U sudskom postupku pokrenutom protiv te odluke o odbijanju, sud koji je uputio zahtjev istaknuo je da se, u skladu s člankom 12. stavkom 1. Uredbe br. 883/2004, na upućenu osobu nastavlja primjenjivati zakonodavstvo države članice u kojoj njezin poslodavac redovno obavlja svoju djelatnost samo ako su ispunjeni određeni uvjeti, odnosno da predviđeno trajanje tog upućivanja nije dulje od 24 mjeseca i da osoba nije upućena s ciljem zamjene druge upućene osobe. Prema mišljenju toga suda, nesporno je da su u glavnom postupku ti uvjeti ispunjeni.
- 26 Međutim, sud koji je uputio zahtjev nastoji doznati je li stajalište nacionalnog tijela o kojem je riječ, u skladu s kojim se na P. S. Puncheva prije nego što je počeo obavljati djelatnost zaposlene osobe za društvo Walltopia nije primjenjivalo bugarsko zakonodavstvo, u skladu s ciljem i smislom članka 14. stavka 1. Uredbe br. 987/2009, u vezi s člankom 12. stavkom 1. Uredbe br. 883/2004.
- 27 U vezi s time, sud koji je uputio zahtjev ističe da je, u skladu s odredbama Zakona o zdravstvenom osiguranju, osoba obvezna uplatiti obvezne socijalne doprinose, neovisno o tome je li obavljala djelatnost. Ako ne uplati te doprinose, neće uživati pravo na socijalno osiguranje.
- 28 Usto, sud koji je uputio zahtjev ima dvojbe o tome treba li uzeti u obzir državljanstvo osobe o kojoj je riječ kad je ona državljanin države članice ili njezino uobičajeno boravište, u smislu članka 1. točke (j) Uredbe br. 883/2004. Ako ni državljanstvo niti uobičajeno boravište nisu relevantni elementi tumačenja, taj sud želi doznati koje elemente valja uzeti u obzir prilikom tumačenja pojma „primjenjivalo zakonodavstvo” iz članka 14. stavka 1. Uredbe br. 987/2009, u vezi s pojmom „primjenjuje zakonodavstvo” iz članka 12. stavka 1. Uredbe br. 883/2004.
- 29 U tim je okolnostima Administrativen sad Veliko Tarnovo (Upravni sud u Velikom Tarnovu, Bugarska) odlučio prekinuti postupak i zatražiti od Suda da se u prethodnom postupku izjasni o sljedećim pitanjima:
- „1. Treba li odredbe članka 14. stavka 1. Uredbe [br. 987/2009], u vezi s člankom 12. stavkom 1. Uredbe [br. 883/2004], tumačiti na način da se na tamo navedenu zaposlenu osobu ne primjenjuje zakonodavstvo države članice u kojoj njezin poslodavac ima poslovni nastan, uzimajući u obzir okolnost da ta osoba, u skladu s nacionalnim zakonodavstvom iz članka 1. točke (l) Uredbe [br. 883/2004], nije imala svojstvo osigurane osobe u toj državi članici neposredno prije početka svojega zaposlenja?
 2. U slučaju negativnog odgovora na prvo pitanje, je li dopušteno da nacionalni sud kod tumačenja sadržaja i smisla pojma „primjenjivalo zakonodavstvo” iz članka 14. stavka 1. Uredbe [br. 987/2009], u vezi s pojmom „primjenjuje zakonodavstvo” iz članka 12. stavka 1. Uredbe [br. 883/2004], uzme u obzir okolnost da osoba ima državljanstvo države članice s obzirom na to da su se na zaposlenu osobu, samo zbog njezina državljanstva, u svakom slučaju primjenjivali nacionalni propisi?

3. U slučaju negativnog odgovora na drugo pitanje, smije li nacionalni sud kod primjene pojmova navedenih u tim pitanjima uzeti u obzir uobičajeno i trajno boravište zaposlene osobe u smislu članka 1. točke (j) Uredbe [br. 883/2004]?
4. U slučaju negativnog odgovora na treće pitanje, koje elemente tumačenja nacionalni sud mora uzeti u obzir kod utvrđivanja sadržaja pojma „primjenjuje zakonodavstvo” iz članka 12. stavka 1. Uredbe [br. 883/2004] i pojma „primjenjivalo zakonodavstvo” iz članka 14. stavka 1. Uredbe [br. 987/2009] kako bi te odredbe primijenio u skladu s njihovim točnim smislom?”

O prethodnim pitanjima

- 30 Sud koji je uputio zahtjev postavio je četiri pitanja, koja valja razmotriti zajedno, a kojima u biti nastoji doznati treba li članak 14. stavak 1. Uredbe br. 987/2009, u vezi s člankom 12. stavkom 1. Uredbe br. 883/2004, tumačiti na način da za osobu koja je zaposlena s namjerom da bude upućena u drugu državu članicu treba smatrati da se „neposredno prije početka zaposlenja dotične osobe na nju već primjenjivalo zakonodavstvo države članice u kojoj njezin poslodavac ima poslovni nastan”, u smislu članka 14. stavka 1. Uredbe br. 987/2009, ako je ta zaposlena osoba neposredno prije početka zaposlenja, i unatoč tome što u skladu s tim zakonodavstvom nije imala svojstvo osigurane osobe, imala državljanstvo te države članice te je njezino boravište, u smislu članka 1. točke (j) Uredbe br. 883/2004, bilo u toj državi članici.
- 31 U ovom slučaju iz odluke o upućivanju prethodnog pitanja proizlazi da je P. S. Puncheva, bugarskog državljanina, društvo Walltopia zaposlilo s namjerom njegova upućivanja u Ujedinjenu Kraljevinu. Slijedom toga, nacionalno tijelo o kojem je riječ odbilo je društvu Walltopia izdati potvrdu A1 kojom se potvrđuje da se na P. S. Puncheva tijekom njegova upućivanja primjenjuje bugarsko zakonodavstvo, s obrazloženjem da se na potonjega to zakonodavstvo nije primjenjivalo najmanje mjesec dana prije njegova upućivanja.
- 32 Prije svega, valja podsjetiti na to da se, u skladu s člankom 12. stavkom 1. Uredbe br. 883/2004, na osobu koja obavlja djelatnost kao zaposlena osoba u državi članici za poslodavca koji tamo redovno obavlja svoju djelatnost i koju je poslodavac uputio u drugu državu članicu radi obavljanja posla za tog poslodavca i nadalje primjenjuje zakonodavstvo prve države članice pod uvjetom da predviđeno trajanje takvog posla nije dulje od 24 mjeseca i da osoba nije poslana s ciljem zamjene druge upućene osobe.
- 33 Člankom 14. stavkom 1. Uredbe br. 987/2009 pojašnjeno je da, za potrebe primjene članka 12. stavka 1. Uredbe br. 883/2004, osoba koja obavlja djelatnost kao zaposlena osoba u državi članici za poslodavca koji tamo redovno obavlja svoju djelatnost i koju je taj poslodavac uputio u drugu državu članicu „uključuje osobu koja je zaposlena s namjerom da bude upućena u drugu državu članicu, uz uvjet da se neposredno prije početka zaposlenja dotične osobe na nju već primjenjivalo zakonodavstvo države članice u kojoj njezin poslodavac ima poslovni nastan”.
- 34 Iz samog teksta članka 14. stavka 1. Uredbe br. 987/2009 stoga proizlazi da okolnost da je osoba zaposlena s namjerom upućivanja u drugu državu članicu nije zapreka da se tu osobu smatra „osob[om] koja obavlja djelatnost kao zaposlena osoba u državi članici za poslodavca koji redovno obavlja svoju djelatnost tamo i [koju] je poslodavac uputio u drugu državu članicu radi obavljanja posla za tog poslodavca”, u smislu članka 12. stavka 1. Uredbe br. 883/2004, slijedom čega se u tom slučaju, ako su ispunjeni ostali uvjeti iz potonje odredbe koji nisu predmet ovog prethodnog postupka, na tu osobu nastavlja primjenjivati zakonodavstvo države članice u kojoj njezin poslodavac redovno obavlja djelatnost u skladu s potonjom odredbom.

- 35 Iako se dakle, za potrebe primjene članka 12. stavka 1. Uredbe br. 883/2004, ne zahtijeva da je osoba koja je zaposlena s namjerom upućivanja u drugu državu članicu prije upućivanja obavljala djelatnost zaposlene osobe za svojeg poslodavca u državi članici u kojoj taj poslodavac redovno obavlja djelatnost, iz formulacije članka 14. stavka 1. Uredbe br. 987/2009 ipak proizlazi da se na tu osobu neposredno prije upućivanja već moralo primjenjivati zakonodavstvo države članice u kojoj njezin poslodavac ima poslovni nastan.
- 36 Takvo je tumačenje članka 14. stavka 1. Uredbe br. 987/2009 u skladu s člankom 12. stavkom 1. Uredbe br. 883/2004, kojim je, kao što je navedeno u točki 32. ove presude, propisano da se, ako su ispunjeni svi uvjeti predviđeni potonjom odredbom, na osobu o kojoj je riječ „i nadalje [...] primjenjuje” zakonodavstvo države članice u kojoj poslodavac koji ju je uputio ima poslovni nastan, što potvrđuje da se već prije upućivanja te osobe na nju moralo primjenjivati to zakonodavstvo.
- 37 Jednako tako, tumačenje u skladu s kojim se, kako bi situacija osobe zaposlene s namjerom upućivanja u drugu državu članicu ulazila u područje primjene članka 12. stavka 1. Uredbe br. 883/2004, na nju već moralo primjenjivati zakonodavstvo države članice poslodavca koji ju je uputio, s obzirom na to da ta odredba predstavlja odstupanje od općeg pravila predviđenog člankom 11. stavkom 3. točkom (a) te uredbe, potvrđeno je i ciljevima članka 12. stavka 1. te uredbe.
- 38 Naime, cilj je potonje odredbe, osobito, promicanje slobode kretanja usluga u korist poduzetnika koji je koriste slanjem radnika u državu članice različite od onih u kojima oni imaju sjedište. Cilj je takve odredbe stoga premostiti prepreke koje mogu ograničavati slobodno kretanje radnika i olakšati gospodarsku međupovezanost izbjegavanjem administrativnih komplikacija, osobito za radnike i poduzetnike (vidjeti po analogiji presudu od 10. veljače 2000., FTS, C-202/97, EU:C:2000:75, t. 28. i navedenu sudsku praksu).
- 39 Konkretnije, kako bi se izbjeglo da poduzetnik sa sjedištem na području države članice bude obvezan svoje radnike, na koje se uobičajeno primjenjuje zakonodavstvo te države u području socijalne sigurnosti, uključiti u sustav socijalne sigurnosti druge države članice u koju će biti upućeni obavljati svoj posao u ograničenom trajanju – čime se izvršavanje slobodnog kretanja usluga čini kompliciranijim – člankom 12. stavkom 1. Uredbe br. 883/2004 dopušta se poduzetniku da radnici ostanu uključeni u sustav socijalne sigurnosti prve države članice ako taj poduzetnik poštuje uvjete predviđene za to slobodno pružanje usluga (vidjeti po analogiji presudu od 10. veljače 2000., FTS, C-202/97, EU:C:2000:75, t. 29. i navedenu sudsku praksu).
- 40 Stoga valja ispitati treba li za osobu zaposlenu s namjerom upućivanja u drugu državu članicu, a čija je situacija usporediva s onom P. S. Puncheva, smatrati da se „neposredno prije početka zaposlenja dotične osobe na nju već primjenjivalo zakonodavstvo države članice u kojoj njezin poslodavac ima poslovni nastan”, u smislu članka 14. stavka 1. Uredbe br. 987/2009.
- 41 U tom pogledu, valja prije svega podsjetiti na to da odredbe Glave II. Uredbe br. 883/2004, u kojoj se nalaze njezini članci 11. do 16., čine cjelovit i ujednačen sustav pravila o sukobu zakonâ. Cilj tih odredaba nije samo izbjeći istodobnu primjenu više nacionalnih zakonodavstava i komplikacija koje iz toga mogu proizaći, nego i spriječiti da osobama koje ulaze u područje primjene te uredbe zbog nepostojanja zakonodavstva koje se na njih primjenjuje bude uskraćena zaštita u području socijalne sigurnosti (vidjeti po analogiji presudu od 1. veljače 2017., Tolley, C-430/15, EU:C:2017:74, t. 58. i navedenu sudsku praksu).
- 42 Slijedom toga, ako je osoba o kojoj je riječ jedna od osoba obuhvaćenih područjem primjene Uredbe br. 883/2004, kako je utvrđeno člankom 2. te uredbe, načelno je primjenjivo pravilo jedinstvenog zakonodavstva iz članka 11. stavka 1. te uredbe te se primjenjivo nacionalno zakonodavstvo određuje u skladu s odredbama Glave II. te uredbe (vidjeti po analogiji presudu od 1. veljače 2017., Tolley, C-430/15, EU:C:2017:74, t. 59. i navedenu sudsku praksu).

- 43 Kad je riječ o članku 11. stavku 3. Uredbe br. 883/2004, jedini je njegov cilj odrediti, uz primjenu članaka 12. do 16. te uredbe, nacionalno zakonodavstvo primjenjivo na osobe koje se nalaze u jednoj od situacija iz točaka (a) do (e) te odredbe (vidjeti po analogiji presudu od 1. veljače 2017., Tolley, C-430/15, EU:C:2017:74, t. 60. i navedenu sudsku praksu).
- 44 U ovom slučaju, čini se da sud koji je uputio zahtjev smatra da situacija P. S. Puncheva neposredno prije početka njegova obavljanja djelatnosti zaposlene osobe u društvu Walltopia ne potpada niti u jedan od slučajeva predviđenih člankom 11. stavkom 3. točkama (a) do (d) Uredbe br. 883/2004, što je na tom sudu da provjeri.
- 45 Ako je to tako, iz članka 11. stavka 3. točke (e) Uredbe br. 883/2004 proizlazi da je neposredno prije nego što je P. S. Punchev započeo obavljati djelatnost zaposlene osobe u društvu Walltopia na njega u svakom slučaju bilo primjenjivo bugarsko zakonodavstvo. Naime, u skladu s potonjom odredbom, na ostale osobe na koje se točke (a) do (d) ne primjenjuju, primjenjuje se zakonodavstvo države članice boravišta, ne dovodeći u pitanje ostale odredbe te uredbe koje im jamče davanja prema zakonodavstvu jedne ili više drugih država članica. Međutim, iz spisa kojima raspolaže Sud proizlazi da je P. S. Punchev neposredno prije početka te djelatnosti imao boravište u Bugarskoj, u smislu članka 1. točke (j) Uredbe br. 883/2004.
- 46 Zatim, iako se državljanstvo osobe, ovisno o slučaju, može pokazati relevantnim za utvrđivanje pitanja je li ona jedna od osoba obuhvaćenih područjem primjene Uredbe br. 883/2004, kako je utvrđeno člankom 2. te uredbe, ono kao takvo ipak nije jedan od kriterija navedenih u pravilima o sukobu zakonâ iz Glave II. te uredbe, slijedom čega u ovom slučaju činjenica da P. S. Punchev ima bugarsko državljanstvo ni u kojem slučaju sama za sebe ne može biti odlučujuća za primjenu tih pravila.
- 47 Naposljetku, glede okolnosti da je nacionalno tijelo o kojem je riječ u glavnom postupku smatralo da se, s obzirom na to da P. S. Punchev više nije imao prava iz zdravstvenog osiguranja i nije bio „osigurana osoba” u skladu s bugarskim pravom, na njega nije primjenjivalo bugarsko zakonodavstvo, valja podsjetiti na to da je jedini cilj odredaba Glave II. Uredbe br. 883/2004 doista odrediti nacionalno zakonodavstvo koje se primjenjuje na osobe koje ulaze u područje primjene te uredbe. Te odredbe kao takve nemaju za cilj odrediti uvjete priznanja prava ili obveze uključenja u sustav socijalne sigurnosti ili određenu vrstu sličnog sustava. Kao što je Sud u više navrata naveo, određivanje tih uvjeta zadaća je zakonodavstva svake države članice (vidjeti u tom smislu presudu od 3. svibnja 1990., Kits van Heijningen, C-2/89, EU:C:1990:183, t. 19. i navedenu sudsku praksu).
- 48 Međutim, prilikom određivanja uvjeta priznanja prava na uključenje u sustav socijalne sigurnosti, države članice su obvezne poštovati važeće odredbe prava Unije (vidjeti u tom smislu presudu od 3. svibnja 1990., Kits van Heijningen, C-2/89, EU:C:1990:183, t. 20. i navedenu sudsku praksu). Konkretnije, pravila o sukobu zakonâ predviđena Uredbom br. 883/2004 obvezujuća su za države članice, koje stoga nemaju mogućnost odrediti u kojoj je mjeri primjenjivo njihovo vlastito zakonodavstvo ili ono druge države članice (vidjeti u tom smislu presude od 23. rujna 1982., Kuijpers, 276/81, EU:C:1982:317, t. 14.; od 12. lipnja 1986., Ten Holder, 302/84, EU:C:1986:242, t. 21.; od 14. listopada 2010., van Delft i dr., C-345/09, EU:C:2010:610, t. 51. i 52. kao i od 13. srpnja 2017., Szoja, C-89/16, EU:C:2017:538, t. 42.).
- 49 Slijedom toga, posljedica uvjeta priznanja prava na uključenje u sustav socijalne sigurnosti ne smije biti isključenje iz područja primjene zakonodavstva o kojem je riječ osoba na koje se, u skladu s Uredbom br. 883/2004, to zakonodavstvo primjenjuje (vidjeti, u tom smislu, presudu od 3. svibnja 1990., Kits van Heijningen, C-2/89, EU:C:1990:183, t. 20. i navedenu sudsku praksu). Naime, kao što je navedeno u točki 41. ove presude, cilj je odredaba Glave II. te uredbe osobito spriječiti da osobama koje ulaze u područje primjene te uredbe zbog nepostojanja zakonodavstva koje se na njih primjenjuje bude uskraćena zaštita u području socijalne sigurnosti.

- 50 Međutim, u ovom slučaju, iz spisa podnesenog Sudu ne proizlazi da je na P. S. Puncheva neposredno prije početka obavljanja njegove djelatnosti zaposlene osobe u društvu Walltopia bilo primjenjivo zakonodavstvo države članice različite od Republike Bugarske, a što je na sudu koji je uputio zahtjev da provjeri.
- 51 S obzirom na sve navedeno, na postavljena pitanja valja odgovoriti da članak 14. stavak 1. Uredbe br. 987/2009, u vezi s člankom 12. stavkom 1. Uredbe (EZ) br. 883/2004, treba tumačiti na način da za osobu koja je zaposlena s namjerom da bude upućena u drugu državu članicu treba smatrati da se „neposredno prije početka zaposlenja dotične osobe na nju već primjenjivalo zakonodavstvo države članice u kojoj njezin poslodavac ima poslovni nastan”, u smislu članka 14. stavka 1. Uredbe br. 987/2009, čak i ako ta zaposlena osoba nije imala svojstvo osigurane osobe na temelju zakonodavstva te države članice neposredno prije početka svoje djelatnosti zaposlene osobe, ako je zaposlena osoba u tom trenutku imala boravište u toj državi članici, što je na sudu koji je uputio zahtjev da provjeri.

Troškovi

- 52 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenog, Sud (šesto vijeće) odlučuje:

Članak 14. stavak 1. Uredbe (EZ) br. 987/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. rujna 2009. o utvrđivanju postupka provedbe Uredbe (EZ) br. 883/2004 o koordinaciji sustavâ socijalne sigurnosti, u vezi s člankom 12. stavkom 1. Uredbe (EZ) br. 883/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o koordinaciji sustavâ socijalne sigurnosti, kako je izmijenjena Uredbom (EU) br. 465/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 22. svibnja 2012., treba tumačiti na način da za osobu koja je zaposlena s namjerom da bude upućena u drugu državu članicu treba smatrati da se „neposredno prije početka zaposlenja dotične osobe na nju već primjenjivalo zakonodavstvo države članice u kojoj njezin poslodavac ima poslovni nastan”, u smislu članka 14. stavka 1. Uredbe br. 987/2009, čak i ako ta zaposlena osoba nije imala svojstvo osigurane osobe na temelju zakonodavstva te države članice neposredno prije početka svoje djelatnosti zaposlene osobe, ako je zaposlena osoba u tom trenutku imala boravište u toj državi članici, što je na sudu koji je uputio zahtjev da provjeri.

Potpisi